

Project Regionaal inzicht en terugkoppeling in ABR-problematiek

Streeklab Haarlem, periode jan 2018 – mei 2019.

Activiteitenplan

Samenvatting project

De toenemende antibioticaresistentie (ABR)-problematiek vereist een structurele supraregionale aanpak. Voordat besloten wordt om interventies uit te voeren, is het essentieel dat inzichtelijk wordt gemaakt hoe groot en hoe verspreid de resistentieproblematiek in het zorgnetwerk is. Data die deze vraag kunnen beantwoorden zijn alleen beschikbaar binnen de microbiologische laboratoria, waar micro-organismen, resistenties en eventuele resistentiemechanismen in kaart worden gebracht.

Zonder geavanceerde tools voor dataverzameling, analyses en terugrapportage is het is onmogelijk om met eenheid van taal ABR-data supra-regionaal, structureel te analyseren en (geografisch) te presenteren. Het ISIS-AR-systeem heeft nu geen mogelijkheid tot real-time monitoring. Bovendien draagt het als landelijk systeem niet bij aan de basisbehoefte tot regionale afstemming en samenwerking. ISIS-AR voorziet niet in directe vanuit het laboratorium uitgevoerde analyses op het niveau van de individuele zorgverlener- en patiënt-gerelateerde demografie noch voorziet het in mogelijkheden tot antimicrobial stewardship. Al deze functies zijn noodzakelijk om regionale analyses op trends uit te kunnen voeren en vast te stellen waar interventies nodig zijn.

Dit project heeft als doel om de routinematig verzamelde microbiologische data van drie laboratoria (NWZ Alkmaar, Comicro en Streeklab Haarlem) binnen het zorgnetwerk transparant en inzichtelijk te maken voor de eigen laboratoria, regionale behandelaars (huisartsen, SO-ers, medisch specialisten), organisaties (verpleeghuizen, ziekenhuizen, GGZ-instellingen, revalidatiecentra) en toezichthouders op de publieke gezondheid. Het adherentiegebied van deze drie laboratoria bestrijkt de gehele ABR-regio Noord-Holland-West (GGD Kennemerland, GGD Zaanstrek - Waterland en GGD Hollands Noorden). Toegang tot deze data zal altijd geschieden via het uitvoerende laboratorium waarbij diagnostiek wordt aangevraagd zodat de eigen data samen met de regionale spiegelinformatie kan worden ingezien.

Om dit te bewerkstelligen zal eerst tussen de drie partijen (NWZ Alkmaar, Comicro en Streeklab Haarlem) worden afgestemd welke stappen nodig zijn om de laboratoria te koppelen (volgens geldende privacywetgeving). Er zal gebruik worden gemaakt van een bestaand systeem (IDM-Alert), welke bijna alle van de na te streven doelen al reeds beschikbaar heeft. Dit systeem heeft de functionaliteit om data van meerdere microbiologische laboratoria (bijvoorbeeld in een zorgnetwerk) in te lezen, verrijken, parameteriseren, analyseren en te presenteren afhankelijk van de vraagstelling. Dit geeft de mogelijkheid om supra-regionaal de resistentie problematiek in kaart te brengen, te monitoren, en uniform en dus vergelijkbaar terug te rapporteren aan alle zorgpartners. Binnen dit project zal terugrapportage plaatsvinden en getoetst worden via reeds lopende contacten met huisartsen, verpleeghuizen en ziekenhuizen, zoals a-team activiteiten, DTOs/FTOs (voor huisartsen en verpleeghuizen), infectiecommissie bijeenkomsten of wanneer specifiek afgesproken.

Het tweede belangrijke doel van dit project is het creëren van binding en synergie binnen het zorgnetwerk door het benoemen en implementeren van een breed gecommiteerd doel met betrekking tot ABR-monitoring, analyse, rapportage en interventies. Dit doel krijgt onder meer vorm door het implementeren van een gezamenlijke en tussen de laboratoria uitwisselbare data-analyse tool en het hierdoor gedragen periodiek overleg van deze laboratoria samen met afgevaardigden van partners en toezichthouders. De kerninformatie bestaat daarbij uit resultaten van aangevraagde diagnostiek waaronder ABR-data van bacteriële isolaten, herkomst van het onderzoeksmateriaal en (geografische)specificaties van aanvragers en zorgorganisaties. De tool (IDM-Alert) waarmee deze data (afhankelijk van de vorm van koppeling zelfs real time) kunnen worden gegenereerd, kan tevens als basis dienen om trends op de lange termijn te analyseren, om verheffingen te

herkennen en om de effecten van incidentele en structurele interventies te meten. Deze informatie, het aantoonbaar maken van ABR-data en veranderingen, dient te worden beschouwd als de sleutel informatie voor het succes van het regionaal zorgnetwerk ABR. Bij gebleken succes van de pilot toepassing, zullen op dezelfde wijze andere laboratoria binnen maar ook buiten de bestaande ABR-zorgnetwerkregio's kunnen worden aangesloten en daarmee de sturende kracht worden voor de beheersing van ABR in Nederland.

Afstemmen, vaststellen en testen bruikbaarheid van IDM-Alert in het zorgnetwerk

Deze activiteit heeft als doel om binnen het zorgnetwerk integraal af te stemmen en te testen of IDM-Alert geschikt en bruikbaar is om ABR-data transparant te maken, te analyseren en te presenteren aan alle relevante zorgpartners. Eerst zal worden afgestemd welke stappen nodig zijn om de laboratoria (real-time) te koppelen. Na koppeling zal de bruikbaarheid van IDM-Alert worden getoetst via reeds lopende contacten met zorgverleners (ziekenhuizen, verpleeghuizen en huisartsen) die diagnostiek laten uitvoeren bij deze laboratoria. Daarbij zijn er reeds vaste contactmomenten georganiseerd: FTO/DTOs (voor verpleeghuizen en huisartsen) en infectiepreventie bijeenkomsten in de ziekenhuizen of anders wanneer specifiek afgesproken. Met behulp van IDM-Alert wordt ABR-data bewerkt en statistisch geanalyseerd, waarna informatie wordt verkregen over prevalentie, incidentie en piek verheffingen van ABR in het zorgnetwerk. De drie microbiologische laboratoria (NWZ Alkmaar, Comicro en Streeklab Haarlem) binnen het zorgnetwerk aggregeren hun ABR-data in IDM-alert via een koppeling met hun laboratorium informatie systeem (LIS). Het adherentiegebied van deze drie laboratoria bestrijkt de gehele ABR-regio Noord-Holland-West (GGD Kennemerland, GGD Zaanstrek - Waterland en GGD Hollands Noorden). De verkregen informatie zal in combinatie met populatie data een beeld geven over de infectieveiligheid en risico's binnen de verschillende zorglijnen en demografische subgroepen. Deze informatie dient tevens als basis voor terugkoppeling aan zorgverleners van verschillende lijnen waarmee eigen ABR-data kan worden gespiegeld aan geaggregeerde data (op regionaal niveau of binnen een specifieke groep van zorgverleners, afhankelijk waaraan men wilt spiegelen). De opzet van een informatieve rapportage zal binnen de laboratoria en met zorgpartners worden afgestemd. Deze informatie zal gebruikt worden voor eventuele effectmeting van interventie maatregelen op ABR-oorzaken en risico's in de verschillende zorglijnen en populatie als geheel. Activiteit A zal zich voltrekken in een periode tot mei 2019, zodra er de beschikking is verkregen over benodigde financiële middelen.

Na de afstemming zal de data-tool worden geïntroduceerd bij drie operationele laboratoria binnen het zorgnetwerk: NWZ Alkmaar, Comicro en Streeklab Haarlem. De doelstelling, voorwaarden (waaronder privacyaspecten) en functionaliteiten zullen zowel onderling als met publieke toezichthouders worden afgestemd. Te denken valt aan welke informatie als eerste beschikbaar moet komen, in welke frequentie en hoe zorgaanbieders toegang krijgen tot ABR-data. Hierna zal een pilot worden uitgezet, waarbij de door de laboratoria en publieke toezichthouder vastgestelde functionaliteiten zullen worden getoetst. In eerste instantie zal dat zijn bij al lopende contactmomenten bij zorgverleners (DTOs/FTOs, infectiepreventiebijeenkomsten of wanneer specifiek afgesproken). De coördinatie van de in pilot uit te voeren implementatie van IDM-Alert zal primair worden belegd bij het Streeklaboratorium in Haarlem.

Ieder microbiologisch laboratorium heeft zijn eigen adherentiegebied en LIS. Omdat de uitwisseling van de in deze aanvraag beschreven informatie niet behoort tot de zorgplicht van deze laboratoria, is hier tot op heden niet in voorzien. Het adherentiegebied van deze drie laboratoria bestrijkt de gehele ABR-regio Noord-Holland-West (GGD Kennemerland, GGD Zaanstrek - Waterland en GGD Hollands Noorden). Met huidige landelijke systemen (zoals ISIS-AR) is regionale data-analyse tot op het niveau van de patiënt en zorgverlener niet of zeer beperkt mogelijk. ISIS-AR heeft geen mogelijkheid tot real-time analyse, intensivering van lokale samenwerking en uitbouw mogelijkheden om aanvrager/patiënt gerelateerde (demografische) gegevens te analyseren. Om tot een gezamenlijk regionaal ABR-plan te komen is het delen van deze data essentieel. Alleen op deze manier is het mogelijk resistentiecijfers van alle zorgverleners in kaart te brengen, geografisch te

presenteren en te analyseren, waarmee uitvoering wordt gegeven aan één van de belangrijkste doelstellingen van het regionale zorgnetwerk ABR.

Beschrijving van de doelstellingen, resultaten en producten

1. Onderlinge afstemming van de deelnemende laboratoria binnen het regionale zorgnetwerk ABR voor IDM-Alert zodat er binding en draagvlak voor een breed gecommiteerd plan ontstaat.
2. Afstemming met de publieke toezichthouder(s) over het gebruik en toepassingen met reeds bestaande en nog te genereren demografische gegevens en risico's.
3. Vaststellen welke data nodig zijn om ABR-data terug te koppelen aan relevante zorgverleners. Hiervoor geldt dat informatie zowel op zorgverlener niveau als op regionaal niveau (benchmark is terug te zien). Te denken valt aan:
 - Uitkomsten microbiologische diagnostiek (urine, wond en inventarisatiekweken)
 - Verwekkers van urineweginfecties en wondinfecties.
 - Resistentieoverzichten van verschillende groepen van verwekkers (urine en wonden).
 - BRMO-incidentie/prevalentie binnen verschillende zorglijnen.
 - Geografische analyse van resistentie hot-spots en in-depth analyse (waaronder demografische achtergrond en diagnostisch beleid).
 - Analyse van regionale trends.
 - Early warning van verheffingen.
4. Terugrapportage van bij punt 3 genoemde resultaten aan stakeholders.
5. Toetsen van de bij punt 3 ingezette interventies en rapportages.
6. Autoriseren van zorgverleners tot toegang van rapportages.
7. Uitvoeren van vastgestelde supra-regionale interventies en implementeren van een real-time koppeling binnen ieder centrum.
8. Additioneel testen van mogelijkheid tot koppelen van antibioticavoorschriften binnen IDM-Alert.

Doordat alle partners binnen dit project samenwerken, leidt deze activiteit tot de ultieme samenwerking om ABR-problematiek in kaart te brengen en tot gezamenlijke interventies te komen. Omdat de ABR-problematiek zich niet aan geografische grenzen houdt (patiënten migreren tussen verschillende zorgverleners: b.v. van huisarts naar ziekenhuis naar verpleeghuis), zal een regionaal systeem als IDM-Alert uitkomst bieden om bij te dragen aan een 'vroeg detectie van en snelle respons op resistente bacteriën en andere infectieuze bedreigingen'. Daarmee voldoet dit project aan Doelstelling 2. Iedere zorginstelling en lab zal de eigen data, na autorisatie kunnen inzien en spiegelen aan en tenminste de regionale cijfers.

Doordat het hele zorgnetwerk ABR-integraal in kaart wordt gebracht en deze informatie real-time dan wel met een korte vertraging via digitale koppelingen inzichtelijk zal zijn, is de verwachting dat er bij alle stakeholders een persisterend en breed gedragen draagvlak zal ontstaan omtrent het systematisch monitoren en aanpakken van de ABR-problematiek. Zoals gezegd beperkt de ABR-problematiek zich niet tot individuele instellingen en is een absolute voorwaarde voor een breed-gedragen ABR-interventiebeleid het transparant maken van supra-regionale ABR-data.

De resultaten worden in ieder geval beschikbaar gesteld via het digitaal platform dat het LNAZ en GGD GHOR Nederland faciliteren. De resultaten worden besproken met de andere zorgnetwerken in de afstemmingsoverleggen die het LNAZ en GGD GHOR Nederland organiseren.

Vastgesteld zal moeten worden welke zorgverleners geautoriseerd worden om ABR-data (en tot welk niveau) in te kunnen zien. Er zal zorg worden gedragen dat de privacy van patiëntgegevens is gewaarborgd en voldoet aan de huidige en toekomstige Europese wet- en regelgeving.

Activiteit A beschrijft de gezamenlijke afstemming en uitwisseling van ABR-data die routinematig worden verzameld in de regionale microbiologische laboratoria. Stap voor stap zal regionaal worden vastgesteld welke data er minimaal nodig zijn om de ABR-problematiek regionaal in kaart te brengen en welke manier van presenteren wenselijk is. Deze stappen zullen worden beschreven en gedocumenteerd. Afhankelijk van de uitkomsten van de analyses zullen er aanbevelingen voor interventies en intensivering worden gedaan. Op basis van deze uitkomsten (zoals beschreven bij de doelstellingen) zullen enkele zorgverleners worden geautoriseerd om hun eigen data in te zien en te spiegelen aan de regio. Een evaluatiemoment is het afstemmingsoverleg, waarin, na verkrijgen van de data regionale analyses zullen worden besproken, gedocumenteerd en vervolgstappen zullen worden besproken (GO/no-GO). Bij gebleken succes van de pilot toepassing, zullen op dezelfde wijze andere laboratoria binnen maar ook buiten de bestaande ABR-zorgnetwerkregio's kunnen worden aangesloten en daarmee de sturende kracht worden voor de beheersing van ABR in Nederland.